

Πλουτάρχου, Η αξία της παιδείας

Πολιτισμός / Αγωγή των Νέων

Κατερίνα Χουζούρη

Γενικά λοιπόν εγώ υποστηρίζω (και εύλογα θα μπορούσα να θεωρηθώ ότι διατυπώνω χρησμό μάλλον παρά ότι δίνω συμβουλή), ότι ένα πράγμα είναι το πρώτο και το μεσαίο και το τελευταίο και όλα αυτά μαζί, είναι η σπουδαία αγωγή και η ορθή μόρφωση και ισχυρίζομαι πως αυτά (τα δύο) συντελούν και συνεργούν στην απόκτηση αρετής και ευδαιμονίας. Ενώ τα άλλα βέβαια από τα αγαθά είναι ανθρώπινα και μικρά και ανάξια επιδιώξεως. Η ευγενική π.χ καταγωγή είναι καλό πράγμα αλλά (είναι) αγαθό προγονικό. Και ο πλούτος είναι πράγμα που αξίζει αλλά

είναι απόκτημα τύχης, γιατί βέβαια πολλές φορές αφαιρέθηκε απ' αυτούς που τον είχαν και σ' αυτούς που δεν ήλπιζαν ήρθε (η τύχη) και (τον) έφερε και ο πολύς πλούτος είναι στόχος για αυτούς που θέλουν να στοχεύουν βαλάντια δηλαδή για κακούργους υπηρέτες και συκοφάντες και το κυριότερο (απ' όλα), ότι δηλαδή (τον πλούτο) τον αποκτούν και οι πιο αχρείοι. Η δόξα βέβαια είναι οπωσδήποτε σεβαστό πράγμα αλλά δεν είναι ασφαλές. Και η ομορφιά είναι βέβαια περιπόθητη αλλά είναι ολιγόχρονη. Η υγεία οπωσδήποτε είναι πράγμα που αξίζει αλλά (είναι) ευπαθέστατο. Και η δύναμη είναι αξιοζήλευτη αλλά καταστρέφεται από την αρρώστια και τα γηρατειά. Και γενικά, εάν κάποιος υπερηφανεύεται για τη σωματική του δύναμη, ας (το) καταλάβει πως κάνει λάθος. Γιατί τι αντιπροσωπεύει η ανθρώπινη δύναμη μπροστά στη δύναμη των άλλων ζώων; Εννοώ π.χ των ελεφάντων και των ταύρων και των λιονταριών.

Το Κρυφό Σχολειό, Νικολάου Γύζη

Η παιδεία όμως από όλα τα αγαθά μας είναι το μόνο αθάνατο και θείο (αγαθό). Και απ' όλα τα πράγματα δύο είναι τα σπουδαιότερα στη φύση του ανθρώπου, δηλαδή ο νους (σκέψη) και ο λόγος (γλώσσα). Και βέβαια ο νους εξουσιάζει πάνω στο λόγο ενώ ο λόγος υπηρετεί το μυαλό και δεν εξαρτάται από την τύχη και από τη συκοφαντία δεν καταργείται, από τη αρρώστια δε φθείρεται, από τα γηρατειά δεν καταστρέφεται. Γιατί ο νους είναι ο μόνος που με την πάροδο του χρόνου αποκτάει νεανικό σφρίγος και ο χρόνος μαραίνει όλα τα' άλλα, στα γηρατειά προσθέτει τη γνώση. Και βέβαια ο πόλεμος, ενώ σαν χείμαρρος όλα τα παίρνει και όλα τα σκορπά, μόνο την παιδεία δεν μπορεί να αφαιρέσει και νομίζω ότι ο Μεγαρέας φιλόσοφος Στίλπων έδωσε αξιομνημόνευτη απάντηση, όταν ο Δημήτριος αφού πούλησε για δούλους τους κατοίκους και την πόλη ισοπέδωσε, ρώτησε το Στίλωνα μήπως και αυτός κάτι έχει χάσει. Και εκείνος απάντησε: «Όχι βέβαια, γιατί ο πόλεμος δε λαφυραγωγεί την αρετή». Με αυτήν την απάντηση φαίνεται σύμφωνη και ομόγνωμη και η απάντηση του Σωκράτη. Και βέβαια αυτός όταν τον ρώτησε απ' ότι νομίζω ο Γοργίας πια γνώμη έχει για το μεγάλο βασιλιά και αν νομίζει ότι είναι αυτός ευτυχής, απάντησε: «Δεν ξέρω την κατάστασή του από απόψεως αρετής και παιδείας», γιατί κατά την εκτίμησή του η ευτυχία βρίσκεται σ' αυτά και όχι στα τυχερά αγαθά.

Βερτσέτη Α. (μετ.), 1986, Περί Παίδων Αγωγής, Πλουτάρχου, Εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα, σελ. 39-41

<http://bit.ly/131qHbi>